

INVESTICIONO-RAZVOJNI FOND
CRNE GORE A.D

Izvještaj o radu za 2019.godinu

Podgorica, maj 2020

SADRŽAJ

1. Uvod.....	2
2. Makroekonomsko okruženje u Crnoj Gori u 2019.godini	3
3. Ukupna kreditna aktivnost za 2019.godinu.....	4
4. Upravljanje rizikom i finansijskim plasmanima	13
5. Monitoring portfolia	14
6. Unutrašnja kontrola.....	17
7. Privatizacija	17
8. Akcije / Udjeli	19
9. Investicione nekretnine i stečena aktiva	22
10. Aktivnosti iz domena pravnih poslova	22
11. Informacione tehnologije-podrška poslovnim procesima	23
12. Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja	25

1. Uvod

Dobra praksa uspješnog poslovanja, nastavljena je i tokom 2019. godine. **Poslovnu 2019. godine IRF CG je završio sa realizacijom od 241,4 mil.€ kroz 516 projekata.** Za 2019. godinu bila je planirana realizacija od 180 mil€ tako da je plan premašen za 35%.

Sumirajući rezultate svog 10-to godišnjeg poslovanja, IRFCG može sa ponosom istaći da je plasirana prva milijarda eura, otvoreno je novih i očuvano postojećih preko 16 000 radnih mjesta.

Dakle, nastavljeno je ulaganje u otvaranju novih preduzeća, poboljšavanju konkurentnosti i likvidnosti privrednih subjekata, unapređenju proizvodnje i usluga orijentisanih prema izvozu kao i proizvodnje kojom se smanjuje uvozna zavisnost, finansiranju infrastrukturnih projekata, a sve sa ciljem otvaranja novih radnih mjesta kroz kontinuiranu podršku i podsticanje ravnomjernog privrednog razvoja Crne Gore.

I tokom 2019. godine IRF CG u svakodnevnom radu stavlja fokus na preduzetništvo, kako za nove tako i buduće biznise. Razvoj preduzetništva je prvenstveno usmjeren podršci posebnim ciljnim grupama: mladi, početnici, žene u biznisu, visokoškolci, tehnološki viškovi, individualni poljoprivredni proizvođači, zanatlije, klasteri i sl.

Uspješna mala i srednja preduzeća su nosioci razvoja jedne privrede, pa se najveći dio IRF CG finansijske aktivnosti upravo opredjeljuje u tom smjeru. Obezbeđujući finansijska sredstva IRF CG značajno doprinosi razvoju svih naših regija sa posebnim osvrtom na sjeverne opštine i one sa stepenom razvijenosti niže od prosječne na nivou države.

Osim rasta i razvoja postojećih mikro, malih i srednjih preduzeća, u proteklom periodu, IRF CG je vodio računa i o velikim preduzećima i to kroz ulaganje u prioritetne sektore(turizam i ugostiteljstvo, poljoprivredu i proizvodnju hrane), podsticaj konkurentnosti i diversifikaciju crnogorske ekonomije.

Pažljivim praćenjem događanja na privrednom, ekonomskom i finansijskom tržištu, IRF CG svake godine promoviše nove instrumente podrške prilagođene zahtjevima klijenta i privrede kao cjeline, a sve sa ciljem favorizovanja i daljeg razvoja domaće proizvodnje i ponude.

Posvećenost i relevantan anagažman IRF CG je prepoznat ne samo od korisnika programa podrške i lokalnih partnera nego i od međunarodnih institucija. To je izuzetno važno imajući u vidu činjenicu da se sredstva za finansiranje obezbeđuju i na međunarodnom finansijskom tržištu.

Održiv finansijski rezultat baziran je na činjenici da se kontinuirano prati adekvatnosti portfolia i monitoring realizovanih projekata kako bi efekti na progres crnogorske ekonomije i životni standard bili u skladu sa očekivanim.

2. Makroekonomsko okruženje u Crnoj Gori u 2019.godini

Realna stopa BDP-a, prema zadnje objavljenim podacima Centralne banke Crne Gore¹, za 2017.godinu iznosi 4,7%, za 2018.godinu 5,1% i za 2019.godinu 3,1%.

Godišnja inflacija u decembru 2019. godine, mjerena potrošačkim cijenama iznosila je 1%, dok je inflacija mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena iznosila 1,2%²

Industrijska proizvodnja je u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu zabilježila pad od 6,3%. Pad proizvodnje je ostvaren u sektoru prerađivačka industrija (-10%) i u sektoru snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom (-7,1%), dok je rast proizvodnje zabilježen u sektoru vađenje ruda i kamena (20,8%).

Broj dolazaka turista, u kolektivnom smještaju, u 2019. godini iznosio je 1,3 miliona što je za 20,1% više u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno je ostvareno 4,7 miliona noćenja, što je za 11,2% više nego u 2018. godini.

U decembru 2019. godine, prema evidenciji MONSTAT-a, bilo je zaposleno 198,566 lica, što je za 2,2% manje u odnosu na prethodni mjesec, a za 2,3% više u odnosu na decembar 2018. godine. Broj nezaposlenih lica u decembru 2019. godine u odnosu na prethodni mjesec manji je za 0,8%, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 9,1%.

Bilansna suma banaka na kraju decembra 2019. godine iznosila je 4.603,1 milion eura i niža je za 2% nego na kraju prethodnog mjeseca, dok u odnosu na decembar 2018. godine bilježi rast od 4,4%. Kada se, zbog uporedivosti, iz podataka za decembar prethodne godine isključe dvije banke koje nijesu dio statistike za decembar tekuće godine, bilansna suma banaka na godišnjem nivou bilježi rast od 11,3%.

U strukturi aktive banaka, u decembru 2019. godine dominantno učešće od 66,5% ostvarili su ukupni krediti (Ukupno odobreni krediti banaka na kraju decembru 2019. godine iznosili su 3.061,7 miliona eura).

U strukturi pasive, dominantno učešće od 75,5% ostvarili su depoziti (Depoziti u bankama u decembru 2019. godine iznosili su 3.475,7 miliona eura)

Ukupan kapital banaka na kraju decembra 2019. godine iznosio je 600,3 miliona eura i bilježi pad od 2% na mjesečnom nivou, dok na godišnjem nivou bilježi rast od 17%

Prosječna ponderisana nominalna kamatna stopa banaka na ukupno odobrene kredite u decembru 2019. godine iznosila je 5,46%, dok je prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa iznosila 6,01%. Na godišnjem nivou, nominalna kamatna stopa bilježi pad od 0,29 p.p, dok efektivna kamatna stopa bilježi pad od 0,35 p.p.

Prosječna ponderisana efektivna pasivna kamatna stopa iznosila je 0,40% u decembru 2019. godine i bila je za 0,02 p.p. niža u odnosu na prethodni mjesec, dok je u odnosu na isti period prethodne godine niža za 0,16 p.p.

---

¹ Podaci o Bruto domaćem proizvodu se preuzimaju od MONSTAT-a, a procjene BDP-a se preuzimaju od Ministarstva finansija.

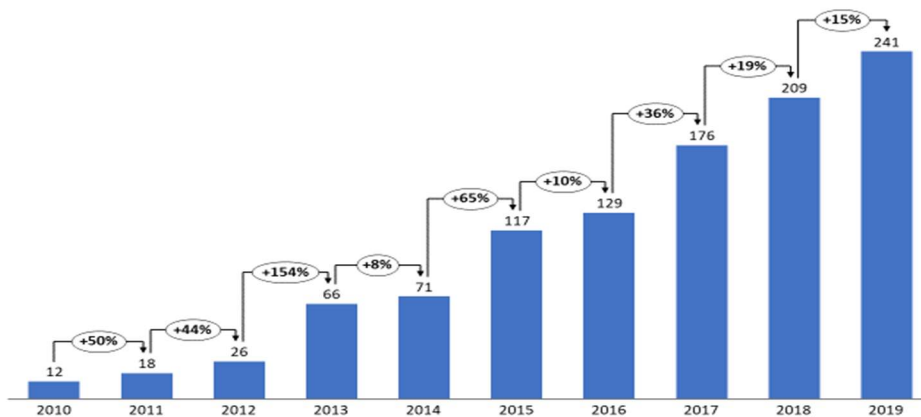
² Bilten Centralne banke Crne Gore-januar 2019.godine

3. Ukupna kreditna aktivnost za 2019.godinu

Tokom 2019.godine IRF CG je odobrio 516 projekata u vrijednosti od 241,4 mil.€ čime je planirana realizacija od 180 mil premašen za 35%.

Od svog osnivanja do danas, za period od 10 godina, IRF CG je plasirao preko 1mlrd€.

Tokom proteklih godina bilježi se konstantan porast ostvarene realizacije koja po godinama/u mil€ izgleda kao na grafiku u nastavku:

Grafik br.1

Realizacija za 2019.godinu u ukupnom iznosu (za kredite i za faktoring) iznosila je 241,4 mil€.

Aktivnosti i investicije IRF CG direktno proizilaze iz programa rada Vlade i odnose se na :

- Unapređenje poslovnog ambijenta radi poboljšanja konkurentnosti privrede uz povećanje zaposlenosti i to kroz unapređenje postojećih i kreiranje novih kreditnih linija u cilju podsticanja razvoja biznisa. Primjenjuju se instrumenti i mehanizmi finansijske podrške koji obezbjeđuju podršku razvoju prioritetnih sektora, ravnomjeran regionalni razvoj, unapređenje poslovanja i likvidnosti mikro, malih i srednjih preduzeća, optimizaciju korišćenja kapaciteta velikih sistema u cilju adekvantog uvezivanja repro lanca i diversifikaciju ekonomskih aktivnosti.
- Stvaranje uslova za veće zapošljavanje, povećanje radne aktivnosti i mobilnosti radnika kroz podršku posebnim ciljnim grupama: (mladi, početnici, žene, visokoškolci, tehnološki viškovi, individualni poljoprivredni proizvođači, zanatlije, osobe sa invaliditetom i slično).
- Ostvarivanje veze poljoprivrede sa trgovinom i turizmom kroz diversifikaciju ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima
- unapređenje infrastrukture neophodnu za razvoj i povezivanje ruralnih područja; poboljšanje uslove i kvalitet života za ostanak stanovništva na selu.

3.1. Programi podrške IRF CG

Tokom 2019. godine IRF CG je obezbijedio finansijsku podršku kroz preko 30 kreditnih linija koje su usmjerene na sledeće programe:

- **Preduzetništvo**, kroz podršku posebnim ciljnim grupama (mladi, početnici, žene, visokoškolci, tehnološki viškovi, individualni poljoprivredni proizvođači, inovativno preduzetništvo, ICT biznis, klasterska proizvodnja i slično);
- **Poljoprivreda**, kroz program podrške agroindustriji i proizvodnji hrane, otkupu poljoprivrednih proizvoda, unapređivanju i osavremenjavanju procesa poljoprivredne proizvodnje i sl.
- **Turizam**, kao podsticaj jednog od prioriternih sektora crnogorske privrede, kroz izgradnju novih i unapređenju postojećih apartmanskih i hotelskih kapaciteta, turističke infrastrukture i sl.
- **Proizvodnja**, kroz podršku preduzećima iz oblasti drvoprerade, modernizaciju industrije, klastera...
- **Usluge**, kroz ulaganje u ICT sektor, preduzećima širokog spektra uslužnih djelatnosti, kao i stimulisanje preduzetničkog duha u oblasti kulture i umjetnosti.
- **Podršku preduzećima, kroz održavanja i/ili poboljšanja likvidnosti** (kratkoročna kreditna sredstva, refinansiranje postojećih kreditnih sredstava, faktoring finansiranje, trajna obrtna sredstva i slično);
- **Podsticaj konkurentnosti crnogorskih proizvoda/usluga na drugim tržištima** (kreditna sredstva namijenjena pripremi proizvodnje i uslugama za izvoz)
- **Podrška u realizaciji green field i brown field investicijama**
- **Infrastrukturni projekti**, kroz podršku projektima za vodosnadbijevanje, zaštitu životne sredine, projekti od ekološkog, lokalnog i državnog značaja i projektima iz oblasti energetike energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

Takođe je važno pomenuti da je krajem 2019 godine uspostavljen model garantnih šema kojima je kroz COSME program podrške obezbijeden lakši pristup finansijskim sredstvima

3.1.1. Razvoj preduzetništva

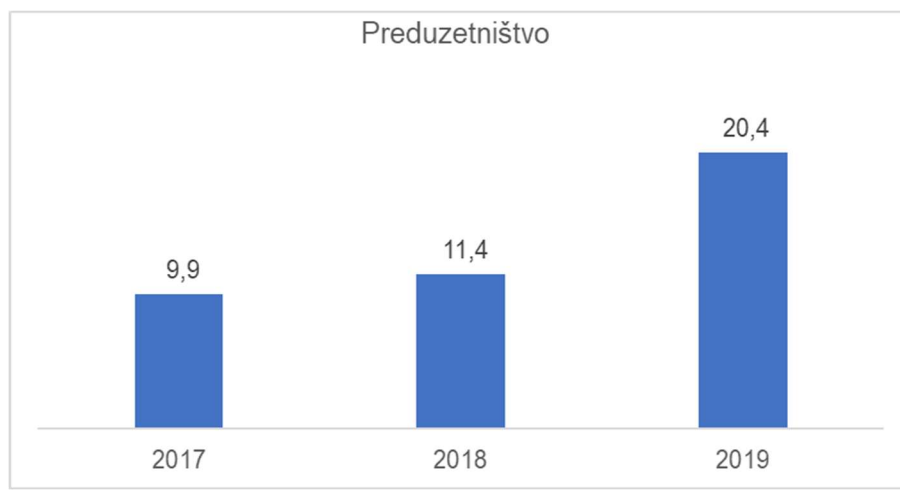
Uključivanje mladih, žena, individualnih poljoprivrednika i preduzetnika u kreiranje dodatne vrijednosti društva je važan preduslov cjelokupnog napretka društva i poboljšanje životnog standarda. S tim u vezi IRF CG realizuje kreditnu podršku preduzetništvu kroz kreditne linije koje imaju za cilj motivisanje pomenutih ciljnih grupa za započinjanje sopstvenog biznisa i to uz veoma povoljne uslove finansiranja.

Unapređenje životnog standarda kroz dinamički ekonomski rast zahtijeva kontinuiranu podršku razvoja preduzetništva sa ciljem proširivanja preduzetničke baze i motivisanje posebnih ciljnih grupa za osmišljavanje

i realizaciju preduzetnickih ciljeva. Ciljne grupe koje je potrebno kvalitetno integrisati su: mladi, žene, visokoškolci, tehnološki viškovi, individualni poljoprivredni proizvođači, dakle, u najvećoj mjeri početnici u biznisu.

IRF CG poseban fokus ima na pružanju podrške visokoobrazovanim mladim ljudima kako bi se smanjila nezaposlenost te ciljne grupe. Osim toga, kontinuirana podrška se pruža promovisanju samozapošljavana žena, kako bi se olakšalo njihovo uključivanje u poslovne tokove i omogućilo im se da ostvare ekonomsku nezavisnost. U cilju uvećanja preduzetničke baze kao preduslova za stvaranje novih radnih mjesta ali i ravnomjernog regionalnog razvoja značajan segment preduzetničkog potencijala prepoznat je i u individualnim poljoprivrednim proizvođačima jer poljoprivreda predstavlja značajniji izvor prihoda, posebno stanovništva Sjevernog regiona.

Za razvoj preduzetništva, u toku 2019.godine IRF CG je izdvojio 20,4 mil€, što je za oko 9mil€ (ili 80%) više nego je za iste namjene izdvojeno u 2018. godini, a za više od 2 puta nego je za preduzetništvo izdvojeno u 2017.godini. Tako da je u period 2017-2019 godina plasirano preko 40 mil€

Grafik br.2

3.1.2. Podrška postojećim mikro, malim i srednjim preduzećima

Značajan i konstantan rast mikro, malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori obavezuje da se ovom segmentu posveti više pažnje ali i resursa.

S tim u vezi IRF CG je prepoznat kao institucija koja pruža značajnu podršku razvoju mikro, malih i srednjih preduzeća, kako novoosnovanih tako i postojećih. Posebna prilika za kreiranje novih radnih mjesta je prepoznata u stimulaciji dodatnog investiranja u okviru postojećih mikro, malih i srednjih preduzeća tako da se u konituinuirano analiziraju potencijali postojećih preduzeća i nude posebne kreditne linije za realizaciju njihovih razvojnih projekata.

MMSP ostvaruju značajan uticaj na stabilan ekonomski razvoj Crne Gore i bitno doprinose rastu društvenog proizvoda, otvaranju novih radnih mjesta i smanjenju nezaposlenosti, a takođe su i značajan izvor inovacija i povećanja konkurentnosti na domaćem tržištu uz snažan uticaj i ulogu u ravnomjernijem regionalnom razvoju.

Dostupne kreditne linije usmjerene su na podršku mikro, malih i srednjih preduzeća kroz razvoj i modernizaciju proizvodnje, poljoprivrede i proizvodnje hrane, turizam i ugostiteljstvo kao strateški važne djelatnosti za razvoj ekonomije Crne Gore. Njihovim razvojem se omogućava direktan prihod i doprinos BDP-u, kao i značajan multiplikativni (direktni i indirektni) efekat koji on ima na druge sektore.

Dosadašnje iskustvo ukazuje da se veliki dio investicione aktivnosti obavlja u okviru turizma i ugostiteljstva, što je razumljivo imajući u vidu je turizam jedan od stratejskih prioriteta razvoja crnogorske privrede.

Za ovu djelatnost IRF CG je u 2019. godini investirao blizu 32 mil.€ odnosno preko 140 mil.€ u periodu 2017-2019 godina

Turizam je strateški važan za Crnu Goru, ne samo što omogućava direktan prihod i doprinos BDP-u, već i zbog značajnog multiplikativnog (direktnog i indirektnog) efekta koji on ima na druge sektore. Posebno, treba naglasiti veze sa prerađivačkom industrijom (kao što je potrošnja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda), transportom, ICT i korišćenje biznis usluga.

To je naročito značajno imajući u vidu komplementarnost ovih djelatnosti koja će imati sinergetski efekat na ukupan razvoj društva i prepoznatljivost Crne Gore kao turističke destinacije.

IRF CG je nastavio da i u 2019. godini, kroz kreditne linije, stimuliše prioritetne sektore crnogorske privrede, a u zajedničkoj saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvo ekonomije i Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja dodatno su bili obezbijeđeni instrumenti podrške kroz razne stimulacije kako bi se dodatno uticalo na razvoj, prije svega, turizma i poljoprivrede.

S tim u vezi raste udio ulaganja u poljoprivredu i proizvodnju hrane, imajući u vidu da Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, kroz Agro budžet pruža značajne benefite kao i kroz IPARD programe. Zajednički nastup Ministarstva i IRF CG ima veliki značaj u kompletnoj promociji i pružanju podrške MMS preduzećima jer IRF CG na osnovu razvojnih prioriteta Vlade kreira konkretne kreditne linije za podšku poljoprivrednim proizvođačima.

Tokom 2019. godine u poljoprivredu i proizvodnju hrane uloženo je 35,3 mil.€, što je skoro 50% više nego u 2018. godini kada je realizovano 24 mil.€. U periodu 2017 – 2019 godina uloženo je blizu 90 mil.€.

Promjene u strukturi BDP-a pokazuju da se ekonomija Crne Gore tokom prethodnih godina ubrzano pomjerala od tradicionalnih industrijskih ka uslužnim sektorima.

U prilog tome je i činjenica da je IRF CG u toku 2019. godine za uslužne djelatnosti izdvojio 101,4 mil.€, ili 42% ukupno realizovanih sredstava, što je opet za više od 2,5 puta veće ulaganje nego predhodne 2018. godine.

Proizvodna djelatnost sa realizovanih 40,1 mil.€ je povećanje 25% u odnosu na 2018. godinu kada je za ovu djelatnost izdvojeno 32,3 mil.€.

3.1.3. Podsticaj likvidnosti

Najveći dio sredstava neophodnih privrednim subjektima kao podrška poboljšavanju likvidnosti i očuvanju radnih mjesta tokom 2019. obezbijeđen je kroz *otkup potraživanja - faktoring* u iznosu od 101,8mil€, što je za preko 60% više od obezbijeđenog iznosa tokom 2018.godine. Predmet faktoringa su postojeća i buduća potraživanja za isporučenu ili ugovorenu robu, izvršene usluge i druga potraživanja za koja postoji nedvosmislena obaveza plaćanja od strane dužnika.

Imajući u vidu izazove sa kojima se suočavaju mala i srednja preduzeća značajno je istaći da je direktno i indirektno pružena podrška za oko 196 preduzeća, kroz četiri kreditne linije. Njihova likvidnost je time značajno poboljšana i omogućeno im je nesmetano poslovanje.

Ukupno odobrena sredstva za podsticaj likvidnosti, kroz sve kreditne linije, u 2019.godini iznosila su 141,6 mil€, u 2018.godini 122,8 mil€ a u 2017.godini 96,6mil€.

3.1.4. Podsticaj konkurentnosti crnogorskih proizvoda i usluga

Polazeći od toga da je za ukupni ekonomski razvoj od posebnog značaja spoljna trgovina i prodaja domaćih proizvoda/usluga u inostranstvu, kroz ovaj Program upravo se žele podržati projekti koji su spoljnotrgovinski orijentisani.

Kreditni su namijenjeni isključivo pripremi robnog izvoza i naplati istog, dok je izvoz usluga isključen, izuzimajući izvoz građevinskih, transportnih, softverskih i konsultantskih usluga, te ako je izvoz usluga neposredno vezan za izvoz roba (montaža i sl.).

Za ovaj program podrške za zadnje tri uporedne godine (2019/2018/2017) ukupno je izdvojeno blizu 5 mil€.

3.1.5. Podrška realizaciji green fielda i brown field investicija

Cilj programa je pružanje finansijske podrške green field, brown field i ostalim investicijama u cilju podsticanja novog zapošljavanja, povećavanja kapaciteta i unapređenja konkurentost.

Green field investicije podrazumevaju ulaganje u izgradnju potpuno novog biznisa, koji do tada nije postojao na targetiranom tržištu ili tržišnom području. Direktne investicije kroz novu izgradnju fabrika, postrojenja, pogona, poslovnih jedinica ili filijala, startuju od kupovine zemljišta za izgradnju, sa ili bez prateće komunalne i saobraćajne infrastrukture.

Brown field investicije su takva vrsta investicija koje startuju na već kupljenom zemljištu sa pratećom infrastrukturom, a ulaganjem u razne prazne hale, napuštena vojna postrojenja, skladišta i sl., ista se vraćaju u stanje ponovne upotrebe.

Za ovaj program podrške za zadnje tri uporedne godine (2019/2018/2017) ukupno je izdvojeno 32,5 mil€.

3.1.6. Podrška infrastrukturnim projektima

Cilj Programa je realizacija investicionih projekata iz oblasti infrastrukture (saobraćajnice, vodovodi, prečišćavanje otpadnih voda i sl.) na lokalnom i državnom nivou, koji su funkciji iskorišćavanja privrednih potencijala i stvaranju uslova za razvoj biznisa, kao i finansiranje projekata od lokalnog, regionalnog i državnog značaja.

Projekti koji će se finansirati iz kreditne linije treba da doprinesu održivom razvoju, valorizaciji prirodnih resursa i podsticaju razvoja biznisa.

Program se realizuje putem dvije kreditne linije.

Kroz 4 projekta za ove namjene u 2019.godini odobreno je 47,7 mil€, što je značajno više u poređenju sa 2018.godinom kad je finansirano 4 mil€ ili u 2017.godini kad je taj iznos bio 2,3 mil€.

3.2. Podrška za zaposlenost

Finansiranjem ukupno 516 projekata, kroz kreditne i faktoring projekte, očekuje se da bude otvoreno/sačuvano 10 317 radnih mjesta u 2019.godini.

Za 10 godina postojanja, IRF CG je podržao preko 2 700 projekata , a otvoreno je/ sačuvano preko 16 000 radnih mjesta.

Otvaranje novih radnih mjesta i kompletna podrška zapošljavanju i očuvanju radnih mjesta su strateški prioriteti, tako da su sve aktivnosti IRF CG usmjerene na kreiranje podsticajnog ambijenta, koji doprinose razvoju novih i postojećih preduzeća, unaprijeđenju preduzetništva i samim tim smanjenju nezaposlenosti.

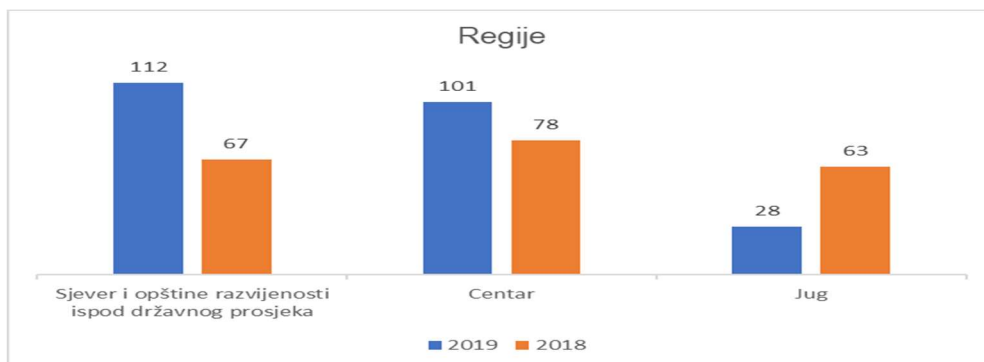
3.3. Odobrena sredstva po regionima

Strategijom regionalnog razvoja Crne Gore za period 2014-2020 godine, definisana je neophodnost postizanja ravnomjernijeg socio-ekonomskog razvoja svih jedinica lokalne samouprave i regiona, zasnovanog na konkurentnosti, inovativnosti i zapošljavanju a sve u cilju unapređenja životnog standarda u Crnoj Gori .S tim u vezi podizanje konkurentnosti na svim nivoima prepoznato je kao osnovni problem čije prevazilaženje treba da doprinese povećanju zaposlenosti i produktivnosti.

U tom kontekstu i tokom 2019.godine, IRF CG je fokus svoje finansijske aktivnosti usmjerio na projekte koji utiču na smanjenje razlika između razvijenih i manje razvijenih opština kroz podršku i dodatne stimulacije za projekte čija je realizacija planirana za sjevernu regiju i opštine sa prosjekom razvijenosti ispod državnog prosjeka.

Ravnomjerniji regionalni razvoj i dugoročan rast i razvoj privrede u cjelini, obuhvata, između ostalog i kontinuiran razvoj malog i srednjeg preduzetništva, odnosno podizanje njihove konkurentnosti. Sveobuhvatan zakonski, strateški i institucionalni pristup razvoju malog i srednjeg preduzetništva je pretpostavka su jačanja konkurentne sposobnosti ekonomije i ravnomjernijeg regionalnog razvoja.

Na grafiku koji slijedi dat je uporedni prikaz odobrenih sredstava (kredit i faktoring) po regijama 2019/2018.godine (u mil€).

Grafik br.3

Za regiju „sjever i opštine razvijenosti ispod državnog prosjeka“ u 2019.godini izdvojeno je ukupno 112,4 mil ili 46% odobrenih sredstava, što je za 67% više nego što je za ovu regiju odobreno predhodne godine.

Ovdje treba napomenuti da je kredit odobren klijentu Monte put doo Podgorica u iznosu od 38,2 mil€, opredijeljen za realizaciju infrastrukturnih projekata na sjeveru,imajući u vidu očekivani efekat na razvoj iste u narednom periodu.

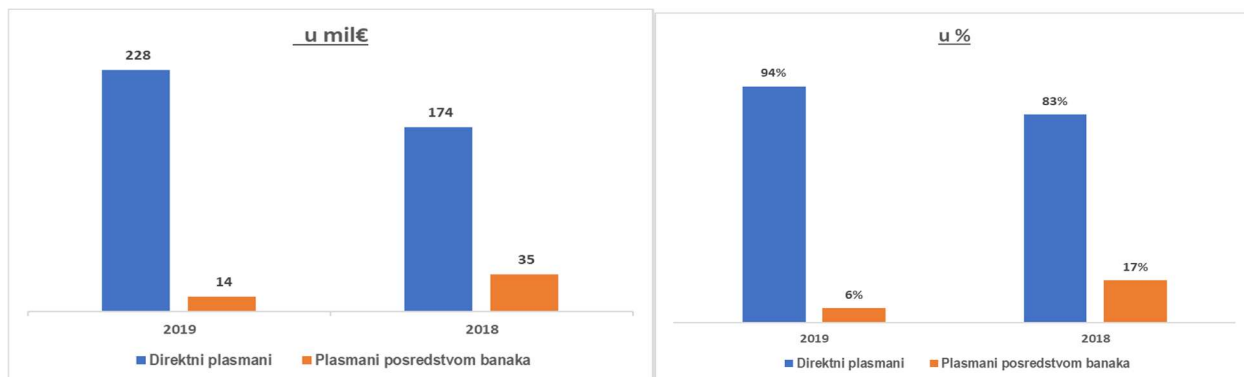
Odobreni plasmani u 2019.godine u „centralni dio“ (Podgorica) iznose 101,1mil€ ili 42% ukupne realizacije, dok na „južni region“ ide iznos od 28 mil€ ili 12% realizacije.

3.4. Plasmani prema načinu odobrenja

Plasiranje kreditnih sredstava IRF CG vrši direktnom realizacijom i realizacijom preko komercijalnih banaka.

I tokom 2019.godine evidentira se dalji rast direktno plasiranih IRF CG sredstava, u odnosu na plasmane preko komercijalnih banaka. Odnos finansiranja po tipu kreditnog aranžmana je 94% : 6% u korist direktnih kredita.

Uporedni prikaz plasmana prema načinu odobrenja, za 2019/2018.godinu, pokazuje sledeći grafik/ u mil.€ i % učešća.

Grafik br.4

3.5. Kamatne stope IRF CG i mjere stimulacije

Politiku kamatnih stopa IRF CG kreira i prati u zavisnosti od stanja na crnogorskom finansijskom tržištu kao i u zavisnosti od uslova dobijanja kreditnih sredstava sa međunarodnog finansijskog tržišta.

Svojim ponudom i uslovima IRF CG održava konkurentnost u odnosu na ostale finansijske institucije na domaćem tržištu, nudeći kamatne stope u rasponu od 0% (za kreditne linije: visokoškolski, tehnološki viškovi, žene u biznisu start-up) do 4,5% (za kreditne linije: ugostiteljstvo, uslužne djelatnosti, refinansiranje tekućih kreditnih zaduženja, trajna obrtna sredstva).

Za plasmane odobrene tokom 2019.godine, prosječne kamatne stope su iznosile:

- ✓ Za direktne kredite - 3,21%
- ✓ Za kredite posredstvom banaka – 1,56%
- ✓ Za faktoring-otkup potraživanja – 3,31%.

Osim povoljnih kamatnih stopa IRF CG je obezbijedio i posebne uslove kreditiranja u vidu stimulativnih mjera.

One se prvenstveno odnose na subjekte koji projekte realizuju u opštinama sjevernog regiona i opštinama sa stepenom razvoja ispod državnog prosjeka razvijenosti, kao i za subjekte koji realizacijom projekta zaposle 5 ili više novih lica. U ovim slučajevima odobrava se stimulacija u vidu smanjenja kamatne stope za 0,5 p.p., kao i niže visine naknade na odobreni kredit.

Stimulacije se odnosi i na direktne kredite aranžmane , za koje bi se odobrila garancija neke od poslovnih banaka, na način što se inicijalna kamatna stopa umanjuje za 1 p.p.

Krajnji korisnici kreditnih aranžmana IRF CG mogu biti samo subjekti koji od Poreske uprave obezbijede potvrdu da uredno izmiruju svoje poreske obaveze dok je za one najurednije koji se nađu Bijeloj poreskoj listi obezbijedena stimulaciju u vidu niže kamatne stope za 0,5pp.

Još jedna vrsta stimulacije, tj. niže kamatne stope od 0,5pp ,odnosi se i za projekte finansirane iz sredstava EIB-a.

3.6. Nefinansijska podrška

Tokom 2019.godine IRFCG je održao 21 prezentaciju u opštinama širom Crne Gore, kojom prilikom su promovisani programi finansijske podrške. Na taj način podsticajno se djeluje prema svima onima koji imaju ideje, a plaše se njihove realizacije ili nijesu dovoljno podstaknuti željom za uspjehom, da riješe pitanje svoje egzistencije svojih porodica i otpočnu sa biznisom. Za ovakvu vrstu predstavljanja postoji velika zainteresovanost čemu svjedoče, tradicionalno, pune sale opština, fakulteta, biznis centara i sl. Ove godine kroz pomenute prezentacije bilježi se više od 1600 prisitnih.

Ponosni na ostvareni rezultat za 10 godina postojanja (prva milijarda EUR), IRFCG je na proslavi jubileja, koja je upriličena u vinskom podrumu Šipčanik, okupio preko 600 zvanica. Predstavljen je dosadašnji rad, kao i rast i razvoj same Institucije od njenog osnivanja do danas, i predstavljen plan za nastupajuću

2020.godinu. Realizovana sredstva u iznosu od 1 mil EUR, namijenjena su kreiranju mogućnosti za kontinuirani rast i razvoj crnogorske ekonomije koji se ogleda i u preko 16 000 otvorenih novih i očuvanih postojećih radnih mjesta.

Kako bi se intenzivirale aktivnosti posvećene podsticaju preduzetništva, kao načina otvaranja novih radnih mjesta, IRFCG je intenzivno radio i radiće, na projektima koji imaju za cilj obezbjeđivanje što povoljnijih instrumenata podrške i širenje grupe proizvoda. U fokusu prezentovanja javnosti uslova kreditiranja i podsticaja za otpočinjanje biznisa, organizovane su radionice i edukativni seminari na fakultetima, biznis centrima, Institutu za preduzetništvo, Tehnopolisu, Montenegro Business Alliance, Privrednoj komori, Udruženju dijaspore, Komore fizioterapeut i sl. Održane su i radionice i seminari sa akcentom na podsticaj ženskog preduzetništva u opštinama na sjeveru Crne Gore.

Kroz 8 održana motivaciona seminara, namijenjena ženama u biznisu, nezaposlenim visokoškolcima, mladima, početnicima, individualnim poljoprivrednim proizvođačima, tehnološkim viškovima, prisustvovalo je preko 400 učesnika, a sa preko 100 učesnika obavljani su i pojedinačni razgovori.

Osim pomenutih seminara IRFCG je održao još 13 prezentacija na fakultetima, preduzetničkim centrima, na kojima je prisustvovalo oko 1200 zainteresovanih, uglavnom mladih ljudi, koji su tražili odgovore na pojedina pitanja: kako aplicirati za kredit kod IRFCG, kako registrovati preduzeće, kako napisati biznis plan, kako uspješno realizovati investicioni projekat i sl.. Primjeri reprezentativnih projekata, koje je IRFCG kreditno podržao, a koji su predstavljeni na prezentacijama u vidu gostovanja preduzetnika i snimljenih emisija o njima, takođe su prisutne motivisali na mogućnost uspjeha u biznisu.

Pored navedenih obilazaka, menadžment IRFCG je obišao preko 200 preduzeća. Akcenat je stavljen na opštine Sjevernog regiona Crne Gore i manje razvijene opštine.

Investiciono-razvojni fond je i u 2019.godini bio prisutan na sajmovima u Crnoj Gori, od kojih su se po svojoj posjećenosti izdvojili sajmovi u okviru projekta Dobro-Bolje-Domaće. Na Novogodišnjem sajmu lokalnih proizvođača u Nikšiću, koji je organizovan sa nadležnim ministarstvima, Tehnopolisom, predstavljeno je više od 250 izlagača tradicionalnih proizvoda, suvenira i rukotvorina, a okupio je i veliki broj posjetilaca. Uspjeh ovog sajma je dokaz da u Crnoj Gori postoji potencijal za valorizaciju resursa sa kojim Crna Gora raspolaze, a to je prije svega proizvodnja hrane koja u kombinaciji sa turizmom predstavlja sve više prisutan trend u svjetskoj ekonomiji - gastro turizam.

IRFCG je sa Privrednom komorom Crne Gore, Ministarstvom ekonomije, Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja i Ministarstvom održivog razvoja i turizma, i ove godine, u septembru 2019., organizovao nastup crnogorskih privrednika u okviru nacionalnog štanda Crne Gore na Međunarodnom sajmu preduzetništva u Celju (MOS 2019), na kome je Crna Gora bila zemlja partner. Na sajmu MOS 2019, pored učesnika iz zemalja regiona, Evropske Unije i zemalja svijeta, predstavilo se oko 100 uspješnih crnogorskih privrednika, sa svojim proizvodima i uslugama, i to iz različitih djelatnosti i sektora poslovanja. Nastup crnogorskih proizvođača na celjskom sajmu potvrđuje da crnogorski proizvođači u kontinuitetu napreduju. Na putu unapređenja i dostizanja standarda EU imaju snažnu i sve veću podršku države, kroz najpovoljnija kreditna sredstva koja im pruža IRFCG i brojne projekte bespovratne podrške od strane Ministarstva poljoprivrede, kao i druge podsticaje na nivou Vlade. Tokom šest dana trajanja sajma, crnogorski privrednici

su, takođe, intenzivno radili na networkingu i time imali priliku da ostvare nove poslovne kontakte i obezbijede kvalitetnije pozicioniranje domaćih brendova na inostranom tržištu.

IRF CG je učestvovao na poslovnom Forumu privrednika Crne Gore i Vojvodine koji se održao u okviru Novosadskog poljoprivrednog sajma, u maju 2019. godine. Na crnogorskom štandu, naši privrednici su i ove godine nastupili zajedno, u organizaciji Privredne komore Crne Gore, a uz podršku Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstva ekonomije i IRFCG. Organizovanje ovog sajma je imalo za cilj povezivanje privrednika iz regiona i prepoznavanje dodatnih mogućnosti poslovne saradnje.

Menadžment IRFCG je prisustvovao sastanku Međubankarske asocijacije Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope, koji je održan u aprilu u Dubrovniku. Tom prilikom je IRFCG potpisao Inicijativu za saradnju ove Asocijacije za podršku malim i srednjim preduzećima. Važan segment sastanka povodom potpisane Inicijative za saradnju članica ove Asocijacije, bila je i razmjena iskustava predstavnika razvojnih institucija, u okviru kojih su predstavnici IRFCG imali riječ o modelima svog poslovanja, uslovima kreditiranja i razmijenili iskustva sa prisutnima.

4. Upravljanje rizikom i finansijskim plasmanima

IRF CG je dužan rizike u poslovanju svoditi na najmanju mjeru. Efikasan i fleksibilan sistem upravljanja rizicima predstavlja ključ dugoročnog uspjeha i razvoja.

U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Investiciono razvojnom fondu usvojenim u 2017. godini, kontrolu poslovanja Fonda počinje da vrši CBCG i bilo je predviđeno da posebnim propisima uredi minimalne standarde za upravljanje rizicima u Fondu i koeficijent adekvatnosti kapitala Fonda. To je i urađeno donošenjem dvije odluke 27/11/2018 od strane CBCG i to Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizicima u IRFCG kao i Odluke o načinu izračunavanja koeficijenta adekvatnosti kapitala IRFCG, sa početkom primjene od aprila 2019. U skladu sa navedenim IRF CG je pristupio usklađivanju internih akata i donošenju novih kako bi se ispoštovale odredbe pomenutih odluka. Svi akti su usaglašeni početkom 2019 godine i isti su doživjeli svoju punu primjenu tokom 2019 godine.

Kao jedna od najznačajnijih izmjena kojoj je IRF CG pristupio u dijelu usaglašavanja sa odlukama CBCG jeste primjena MSFI 9 standarda u obračunu umanjenja finansijske imovine, koji je počeo da se primjenjuje od januara 2019. godine.

Takodje u cilju praćenja i kontrolisanja rizika u poslovanju Fonda, posebno kreditnog rizika, uspostavio se redovan sistem izvještavanja nadležnih organa o svim rizicima.

Sa aspekta analize i praćenja kreditnog rizika na pojedinačnoj osnovi i dalje se značajna pažnja posvetila praćenju koncentracije rizika po korisnicima i limitiranju rasta kreditnog rizika po tim korisnicima. Ovdje se prevashodno misli na dio portfolija IRF CG koji se odnosi na kredite realizovane posredstvom poslovnih banaka gdje je koncentracija rizika posebno izražena kod pojedinih poslovnih banaka u Crnoj Gori.

S obzirom na nastavak intezivne kreditne aktivnosti u 2019. godini akcenat je takođe bio na što kvalitetnijoj identifikaciji kreditnog rizika prilikom odobravanja plasmana, kroz sveobuhvatniju prezentaciju relevantnih

informacija za ocjenu kreditnog rizika po pojedinačnim plasmanima i korisnicima kao i analizu svih aspekata rizika plasmana.

Sa aspekta analize i praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija takođe se posebna pažnja posvetila analizi portfolija po različitim segmentima, uz kvalitetnije izvještavanje o istima. Sistemom „ranih znaka upozorenja“ nastoji se pratiti i preventivno djelovati na potencijalni rast kreditnog rizika po pojedinačnim plasmanima. Poseban akcenat u 2019 godini stavljen je na praćenju kako ukupnog portfolia Fonda po različitim segmentima, tako i na nivou pojedinačnih plasmana, a sve u cilju preduzimanja svih potrebnih mjera za umanjene potencijalnog gubitka.

5. Monitoring portfolia

Imajući u vidu da IRF CG, kako na dnevnom tako i na mjesečnom nivou, vrši dostavljanje podataka Centralnoj banci Crne Gore o novoodobrenim kreditima, tako da u skladu sa procedurama CBCG sačinjava izvještaje na nivou cjelokupnog portfolija po klasifikacionim grupama.

U sledećoj tabeli prikazana je struktura 1.774 aktivna plasmana.

5.1. Struktura plasmana prema intervalima kašnjenja

Interval kašnjenja	Broj kredita	% u ukupnom broju plasmana	Saldo kredita	% u ukupnom saldu plasmana
0-31	1,700	95.83%	313,183,753.52	96.82%
32-61	9	0.51%	5,189,261.93	1.60%
62-90	2	0.11%	126,123.69	0.04%
91-151	7	0.39%	405,913.56	0.13%
152-270	11	0.62%	850,144.99	0.26%
271-365	2	0.11%	498,594.69	0.15%
preko 365	43	2.42%	3,206,825.46	0.99%
UKUPNO	1,774	100.00%	323,460,617.84	100.00%

Kredit i garancije koji čine nekvalitetnu aktivu (kredit u kašnjenju većem od 90 dana) čine zbirno 1.53 % ukupnog salda kredita i garancija na dan 31.12.2019. godine.

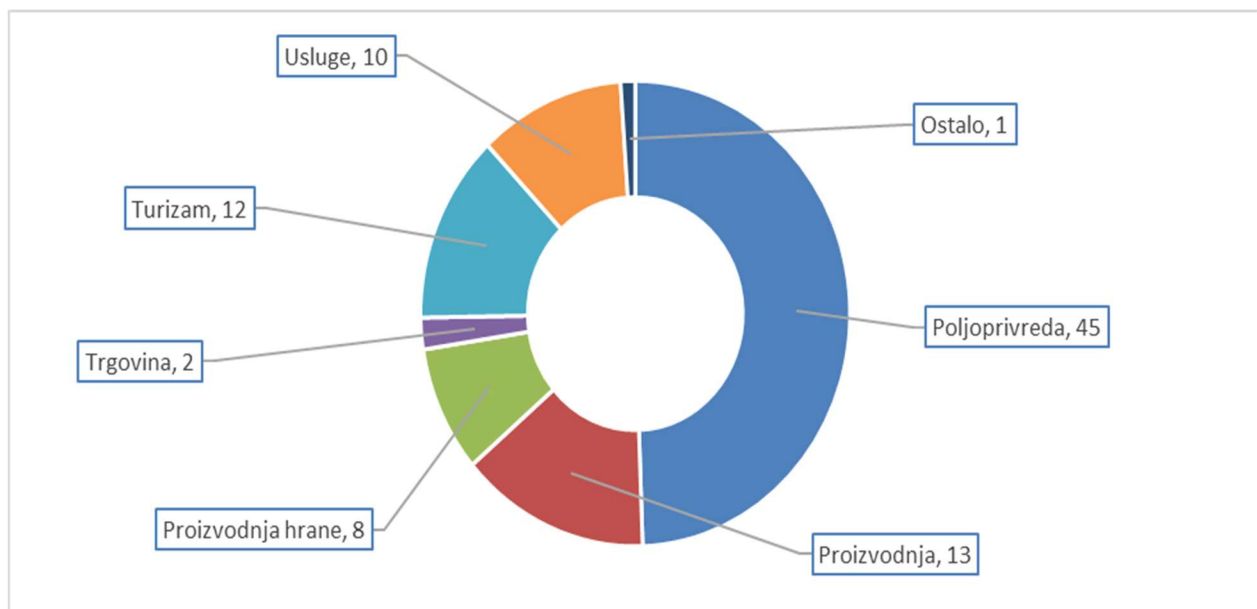
5.2. Struktura plasmana prema klasifikacionim grupama

Klasifikacione grupe	Broj kredita	% u ukupnom portfoliju	Saldo kredita	% u ukupnom portfoliju	Iznos rezervacija
A	515	29.03%	116,903,522.80	36.14%	0
B1	399	22.49%	130,339,309.48	40.30%	2,593,935.83
B2	709	39.97%	65,370,139.06	20.21%	4,574,159.74
C1	64	3.61%	3,686,441.13	1.14%	737,288.23
C2	14	0.79%	821,879.59	0.25%	328,751.84
D	19	1.07%	2,620,756.53	0.81%	1,834,529.57
E	54	3.04%	3,718,569.25	1.15%	3,718,569.25
UKUPNO	1,774	100.00%	323,460,617.84	100.00%	13,787,234.45

Kredit i garancije koji čine nekvalitetnu aktivnu (kredit klasifikovani u C1, C2, D i E) čine zbirno 3.35% ukupnog salda kredita i garancija na dan 31.12.2019. godine.

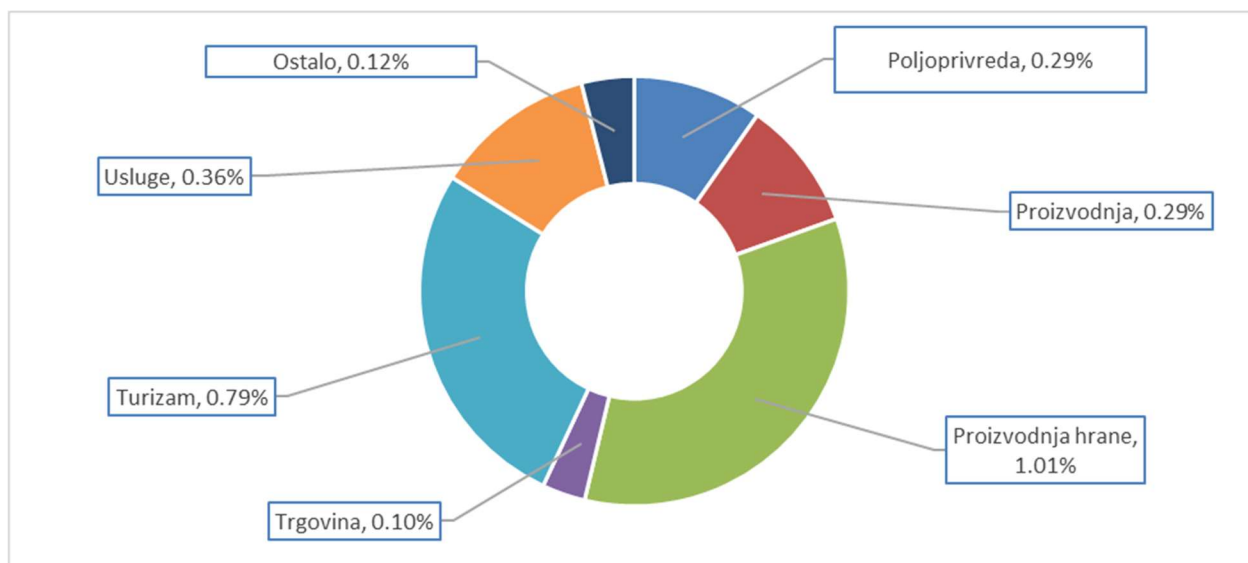
Direktni kreditni plasmani IRF CG klasifikovani u kategorijama C1, C2, D i E, posmatrani u odnosu na ukupan broj i saldo direktnih aktivnih kredita prikazani su na grafiku broj 1 i 2:

Aktivni direktni krediti koji su klasifikovani u C1, C2, D i E klasifikaciju po broju i po djelatnostima:

Aktivni direktni krediti koji su klasifikovani u C1, C2, D i E klasifikaciju po saldu i po djelatnostima

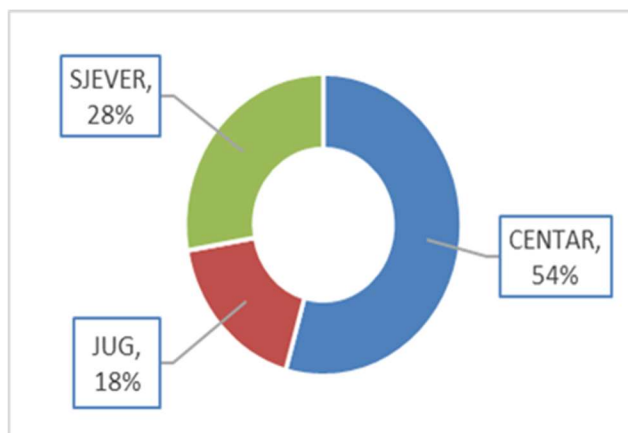

Dakle, posmatrajući nekvalitetnu aktivu IRF CG u kategorijama C1, C2, D i E po broju odobrenih kredita, najviše je bilo onih kredita koji su odobreni i realizovani u poljoprivrednoj djelatnosti (45 plasmana odnosno oko 49.50%).

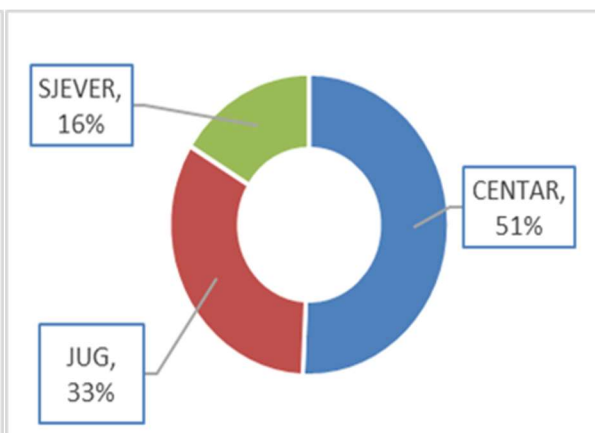
Međutim, ukoliko se posmatra trenutno stanje tj. saldo problematičnih plasmana u odnosu na ukupan saldo direktnih aktivnih kredita, u tom slučaju najveće stanje ovakvih kredita je u oblasti Proizvodnje hrane (1,01%).

Posmatrano po mjestu realizacije investicije odnosno po regionu u kom su se realizovala sredstva, struktura po broju i saldu je sljedeća:

Struktura po broju kredita

Struktura po saldu

6. Unutrašnja kontrola

Sistem unutrašnje kontrole IRF-a je proces, uspostavljen od strane Menadžmenta namijenjen za postizanje strateških i poslovnih ciljeva, ciljeva izvještavanja i usklađenosti sa pravilnicima, procedurama i politikama IRF CG.

Zadatak unutrašnje kontrole IRFCG je da preventivno djeluje kako bi se operativni rizik u dijelu prenosa kreditnih sredstava sveo na najmanju moguću mjeru. Akcenat rada Službe za unutrašnju kontrolu u 2019. godini, bila je kontrola plasmana kreditnih sredstava u skladu sa odlukom Odbora direktora i namjenom odobrenja, kontrola kompletnosti dokumentacije u skladu sa procedurama, programima i politikama Fonda.

Takođe, zadatak Službe unutrašnje kontrole je da preventivno djeluje na događaje koji prouzrokuju operativni rizik, ublaži efekte koji su nastali u okviru operativnog rizika i primijeni adekvatnu kontrolu nastale štete.

Ukupan broj kontrolisanih predmeta *Sektora za kredite i garancije* u 2019. godini je 444 predmeta za koje je odrađeno 1 910 kontrola.

Takođe u 2019. godini, odrađena je kontrola rada *Službe za Monitoring i namjensku kontrolu* u dijelu namjenske upotrebe kreditnih sredstava. Po metodi slučajnog uzorka odrađena je kontrola 8 predmeta ukupne vrijednosti 836.590€.

Upravljanje operativnim rizicima i njihovo praćenje je takođe bio fokus rada Službe za unutrašnju kontrolu u 2019. godini. U skladu sa Politikom i Procedurom upravljanja operativnim rizicima metodom popunjavanja Upitnika o nastalim štetnim događajima i Upitnika o identifikaciji operativnih rizika, konstatovano je da u 2019. godini, nije bilo evidentiranih štetnih događaja, dok je identifikovano 36 operativnih rizika sa nivoom rizika prihvatljivim za Fond i dva koji će biti predmet pažnje nadležnih službi kako bi se nivo rizika sveo na prihvatljiv nivo.

7. Privatizacija

IRF CG posluje u cilju podrške ekonomske politike Vlade Crne Gore i radi podsticanja efikasnog provođenja i okončanja procesa privatizacije tj. prodaje preostalog kapitala iz svog portfelja, prenijetog na IRFCG u skladu sa Zakonom o svojinskoj i upravljačkoj transformaciji, Zakonom o privatizaciji privrede ili stečenog na drugi način shodno zakonu.

Kao i prethodnih nekoliko godina, i u 2019. godini, izraženo je smanjeno interesovanje investitora u dijelu procesa privatizacije preostalih društava iz portfelja IRF CG. Posebno je to izraženo kod Društava čije su akcije predviđene za prodaju putem berze. IRF CG je u 2019. godini nastavio sa aktivnostima na privatizaciji društava iz svog portfelja, u skladu sa ciljevima i smjernicama definisanih Planom privatizacije za 2019. godinu. Planom privatizacije koji donosi Vlada Crne Gore na predlog Savjeta za privatizaciju i kapitalne projekte utvrđeni su osnovni ciljevi privatizacije i drugi aspekti ovog procesa, metode i načini privatizacije, sa utvrđenim spiskovima društava i procentom akcijskog kapitala za privatizaciju. Modeli privatizacije definisani Planom privatizacije za 2019. godinu su: javni tender, berzanska prodaja i valorizacija lokaliteta ili društava kroz javno-privatno partnerstvo.

Što se tiče društava iz portfelja Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore, Planom privatizacije za 2019. godinu obuhvaćena su sljedeća društva, prema definisanim modelima privatizacije, i to:

Prodaja akcija putem javnog tendera

Planom privatizacije za 2019. godinu obuhvaćena je prodaja akcija putem javnog tendera Instituta "dr Simo Milošević" ad Igalo, kao nastavak privatizacionih aktivnosti definisanih Planom privatizacije za 2018. godinu. Shodno pozitivno pravnim propisima iz oblasti privatizacije provođenje kompletnog postupka prodaje akcija putem javnog tendera u nadležnosti je tenderske komisije koju formira Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte.

Savjet za privatizaciju i kapitalne projekte je formirao Tendersku komisiju i u oktobru 2018. godine raspisao javni poziv za prodaju 56,4806% kapitala Instituta "Dr Simo Milošević" AD Igalo. U predviđenom roku, definisanom javnim pozivom, dostavljena je 1 (jedna) ponuda od strane konzorcijuma koji čine češka kompanija Philibert a.s. i crnogorska Vile Oliva d.o.o.

S tim u vezi, tokom 2019. godine, posebna pažnja IRF CG, kao jednog od vlasnika državnog akcijskog kapitala u Institutu Igalo, bila je usmjerena na okončanju pregovora o zaključenju ugovora o prodaji 56,48 odsto akcijskog kapitala Instituta za fizikalnu medicinu, rehabilitaciju i reumatologiju „dr Simo Milošević“ ad Igalo, koji tenderska komisija Savjeta za privatizaciju i kapitalne projekte vodi sa ponuđačem – konzorcijumom koji čine češka kompanija Philibert a.s. i crnogorska Vile Oliva d.o.o.

Berzanska prodaja akcija

U skladu sa Planom privatizacije za 2019. godinu IRF je putem berzanske prodaje, ponudio na prodaju akcije sljedećih društava: HTP "Berane" AD Berane, Agrotransport" AD Podgorica, "Crnogoracoop" AD Podgorica i "Kotor projekt" AD Kotor.

Početakom 2019. godine IRF je u skladu sa Pravilnikom o postupku privatizacije akcija, udjela i imovine u vlasništvu IRF, putem Javnog poziva, izvršio izbor brokerske kuće, VIP BROKER DILER ad Podgorica preko koje je akcije navedenih društava ponudio na prodaju putem berze.

Tokom 2019. godine, za kupovinom akcija navedenih društava nije bilo zainteresovanih kupaca. Naime, društva "Crnogoracoop" AD Danilovgrad, HTP "Berane" ad Berane i Agrotransport" ad Podgorica karakterišu značajni finansijski, organizacioni i imovinski problemi, te kao takva nijesu bila atraktivna za potencijalne investitore, i pored činjenice što su akcije istih nuđene na prodaju putem berze po cijeni koja je umanjena za 95% u odnosu na nominalnu vrijednost.

Akcije društva „Kotor - projekt“ ad Kotor IRF je stekao primjenom člana 8 Zakona o privatizaciji privrede sredinom 2019. godine. S tim u vezi, po predlogu IRF-a, Vlada Crne Gore je u septembru 2019. godine donijela Odluku o dopunama Odluke o planu privatizacije za 2019 godinu, kojom je u Plan privatizacije za 2019. godine dopunjen berzanskom prodajom akcijskog kapitala društva „Kotor - projekt“ ad Kotor.

U vezi ukupnih privatizacionih aktivnosti, treba naglasiti, da je i tokom 2019. godine, kao što i prethodnih godina, IRF ostvarivao značajnu saradnju sa ostalim prodavcima državnog kapitala u vezi tekućih pitanja iz oblasti privatizacije.

8. Akcije / Udjeli

8.1. Akcije

Akcije, kao vlasničke hartije od vrijednosti koje glase na dio kapitala akcionarskog društva, čine najznačajniji dio portfelja IRF čine. U portfelju IRF-a se nalazi 22 akcionarska društva koja su registrovana kod Centralnog klirinškog depozitarnog društva AD Podgorica (CKDD). Radi se o društvima koja je IRF preuzeo iz portfelja bivšeg Fonda za razvoj RCG, a koje je Fond za razvoj RCG stekao kroz postupak svojinsko upravljačke transformacije i privatizacije privrede. Od navedenog broja, određeni broj društava obavlja svoju poslovnu djelatnost i posluje u skladu sa zakonom, dok preostala društva godinama ne obavljaju svoju djelatnost, nemaju svoje organe upravljanja i najveći broj njih je u postupku stečaja ili likvidacije.

8.1.1. Društva iz portfelja IRF-a registrovana kod CKDD

Tabela: Društva IRF registrovana kod CKDD na 31.12.2019. godine:

R.B.	Naziv društva	Broj akcija IRF-a	Nominalna vrijednost akcije	% IRF
1	"Barska plovidba" AD Bar	371,465	4.2806	16.1562
2	"Institut Simo Milosevic" AD Igalo	90,411	154.9369	23.6461
3	"Montepranzo Bokaprodukt" AD Tivat	57,710	22.4457	51.4010
4	HTP "Ulcinjaska rivijera" AD Ulcinj	116,567	39.5005	7.6468
5	"13. jul-Plantaže" AD Podgorica	39,844,589	0.5113	22.2278
6	"Marina" ad Bar	258,283	5.7926	16.9992
7	"Montecargo"AD Podgorica	1,236	5.2285	0.0370
8	"Crnogoracoop" AD Danilovgrad	54,651	6.6341	10.6294
9	"Kotor-projekt" AD Kotor	748	105.8374	16.6518

Pored Društava navedenih u tabeli, IRFCG je na dan 31.12.2019. godine vlasnik akcijskog kapitala u Društvima registrovanim kod CKDD, koja već godinama ne obavljaju svoju djelatnost, nemaju organe upravljanja koji funkcionišu, nemaju zaposlenih radnika, i to: "Agrotransport" AD Podgorica, HTP "Berane" AD Berane, Jugooceanija" AD Kotor i "Market" AD Podgorica.

Pitanja korporativnog upravljanja u društvima u kojima IRF CG ima udjela/učešća regulisana su Pravilnikom o korporativnom upravljanju privrednim društvima u vlasništvu IRF CG A.D. Navedenim aktom su definisani

načini zaštite prava IRF CG u društvima u kojima posjeduje kapital i participira u vlasničkoj strukturi, kao i pitanja predstavljanja i zastupanja kapitala, zaštite interesa Fonda, uslova, načina predlaganja i izbora predstavnika IRF u odborima direktora društava u kojima posjeduje kapital, prava, obaveze i odgovornosti predstavnika IRF-a, kao i druga pitanja od značaja iz ove oblasti.

Kao i prethodnom periodu, IRF CG je i tokom 2019. godine, putem punomoćnika aktivno uzeo učešća na skupštinama akcionara društava iz portfelja IRF-a i učestvovao u donošenju odluka na skupštinama akcionara.

8.1.2. Društva iz portfelja IRF-a registrovana kod CKDD koja su u postuplu stečaja i likvidacije

U svom portfelju IRF CG posjeduje i akcije 9 društava, nad kojima je otvoren stečajni ili likvidacioni postupak. Tokom 2019. godine, IRF CG je po pitanju statusa ovih društava i provođenja postupka stečaja ili likvidacije, imao komunikaciju sa stečajnim organima ili likvidacionim upravicima imenovanim u ovim društvima. Kod Društava gdje je zaključen neki od ovih postupaka, vršeno je brisanje istih iz evidencije IRF.

Tabela: Društva IRF CG u postupku stečaja i likvidacije na 31.12.2019. godine

R.B.	Naziv društva	Broj akcija IRF-a	Nominalna vrijednost akcije	% IRF
1	"Mašinopromet rezervni djelovi" AD Podgorica	1,095	255,65	36.0078
2	"Opštegrađevinsko Gorica" AD Podgorica	43,106	0.3319	0.1406
3	"El Obod" AD Cetinje	2,810,168	0.5113	8.8583
4	"Preduzeće za izgradnju Podgorice" AD Podgorica	5,693	16.1057	28.7903
5	Fabrika elektroda "Piva" AD Plužine	147,093	25.5646	42,1864
6	"Lovćen" AD Podgorica	21,280	40.9000	52.4513
7	"Rudnici boksita" AD Nikšić	524	6.3074	0.0163
8	"Trgokoop " AD Podgorica	3,978	10.6519	18,9645
9	"Ibarmond" AD Rožaje	8,255	5.1129	5,0664

Društva "Lovćen" AD Podgorica i "Trgokoop " DD Podgorica su u postupku likvidacije

Tokom 2019. godine zaključeni su stečajni postupci nad društvima "Duvanski kombinat" ad Podgorica, "Maksim" AD Murino, "Gornji Ibar" AD Rožaje, ŠP "Pljevlja" AD Pljevlja i "Vunko" AD Bijelo Polje. Navedena društva brisana su iz registra CRPS i CKDD.

8.2. Udjeli

Društva registrovana u CRPS u kojima IRFCG ima udjela:

R.B.	Naziv društva	% IRF
1	"Turistički centar Durmitor" doo Žabljak	100.00
2	JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva	12,1

Turistički centar Durmitor doo Žabljak

IRF CG je osnivač Društva sa ograničenom odgovornošću "Turistički centar Durmitor" doo Žabljak (100% vlasničkog udjela), koje upravlja skijalištem »Savin Kuk« na Žabljaku. Cilj osnivanja ovog Društva je bio unapređenje turističke ponude u Crnoj Gori i privredni razvoj durmitorskog kraja, kroz osavremenjivanje skijališta »Savin Kuk« i sadržaja koje ono nudi. IRF je u prethodnom periodu uložio značajna sredstava u rekonstrukciju i modernizaciju skijališta „Savin Kuk“, a sve u cilju podizanja kvaliteta usluga i bezbjednosti ovog skijališta, pri čemu je više puta vršena dokapitalizacija ovog društva. Na dan 31.12.2019.godine, udio IRF u društvu "Turistički centar Durmitor" doo Žabljak čine novčani i nenovčani ulog, u ukupnom iznosu od 3.299.687,50€, od čega nenovčani ulog iznosi 1.823.867€, dok novčani ulog iznosi 1.475.820,50€.

Krajem 2017. godine, Vlada Crne Gore je osnovala privredno društvo "Skijališta Crne Gore" doo Mojkovac, sa tendencijom da upravlja svim skijalištima u Crnoj Gori, uz valorizaciju postojećih aktivnih skijališta i izgradnju novih, a što se odnosi i na Skijalište Savin Kuk, koje posluje u sastavu "Turističkog centra Durmitor" doo Žabljak.

S tim u vezi, tokom 2018. godine pokrenuta je inicijativa za restrukturiranje društva "Skijališta Crne Gore" doo Mojkovac, i unos kapitala društva "Turistički centar Durmitor" doo Žabljak u ovo novoosnovano društvo. Fond je podržao realizaciju predmetne inicijative, i s tim u vezi angažovao konsultanstu kuću "Ernst & Young" koja je izvršila procjenu fer vrijednosti neto imovine društva "Turistički centar Durmitor" Žabljak a u svrhu podrške unosa vlasničkog udjela u novoformirano privredno društvo "Skijališta Crne Gore" doo Mojkovac sa stanjem na dan 31.03.2019. godine. Po pitanju realizacije predmetne inicijative, IRF je tokom 2019. godine resornim ministarstvima Vlade Crne Gore i društvu "Skijališta Crne Gore" doo Mojkovac ukazivao potrebu da se postupak restrukturiranja ovog Društva okonča u što kraćem roku, u skladu sa zakonom.

Javno preduzeće "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva

IRF CG posjeduje udio u kapitalu Javnog preduzeća "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva nominalne vrijednosti 7,9 miliona eura (12,10%), kod kojeg se provode aktivnosti na transformaciji ovog preduzeća u društvo sa ograničenom odgovornošću.

Vlada Crne Gore je dana 10. novembra 2017.godine donijela Odluku o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću „Regionalni Vodovod Crnogorsko primorje“ DOO Budva (Sl.list CG br.79/17). Navedenom odlukom vrši se transformacija JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" Budva u "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" d.o.o. Budva, i to kao jednočlano društvo, gdje je osnivač Vlada Crne Gore. Shodno

navedenoj Odluci Vlada je jula 2019. godine usvojila i Statut novoosnovanog Društva. Time su stvoreni uslovi da se javno preduzeće transformiše u jednočlano društvo sa ograničenom odgovornošću, kako je predviđeno Odlukom Vlade Crne Gore.

Tokom prethodnog perioda, IRF je u cilju definisanja statusa svog udjela u ovom preduzeću, prema nadležnim ministarstvima i JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" pokrenuo inicijativu rješavanja pitanja uloženi sredstava Fonda, odnosno učešća u kapitalu novoosnovanog društva, te u vezi s tim predložio modele rješenja – unosom udjela IRF-a u novoosnovano društvo ili u nemogućnosti prihvatanja ovog modela, da Vlada Crne Gore otkupi udio IRF-a u javnom preduzeću.

JP "Regionalni vodovod Crnogorsko primorje" je tokom 2019. godine bilo predmet revizije od strane Državne revizorske institucije, gdje je DRI konstatovala da prilikom transformacije javnog preduzeća u novoosnovano društvo nije unijeto učešće/udio IRF CG-a, odnosno da nije realizovan nijedan od prednje navedenih modela koje je predložio IRF.

9. Investicione nekretnine i stečena aktiva

U vlasništvu IRF CG-a nalazi se značajan broj investicionih nekretnina u Podgorici, Herceg Novom, Nikšiću, Bijelom Polju i Cetinju koje je IRF u prethodnom periodu kupovao na osnovu zaključaka i preporuka Vlade Crne Gore u cilju njihove dalje valorizacije ili sticao na drugi zakonit način.

Takođe, u vlasništvu IRF CG-a se nalaze i nekretnine stečene po osnovu naplate problematičnih plasmana iz založenih kolaterala po osnovu odobrenih kredita. IRF CG je pored ranije stečenih nepokretnosti po ovom osnovu, tokom 2019. godine, stekao nove nepokretnosti koje se nalaze u Nikšiću, Mojkovcu i Danilovgradu.

Shodno Pravilniku o upravljanju nepokretnostima u svojini IRF CG A.D., IRF CG je tokom 2019. godine, razmatrao mogućnosti valorizacije po principu individualnog pristupa svakoj nepokretnosti pojedinačno.

S tim u vezi, u toku 2019. godine, shodno odlukama organa IRF i objavljenom Javnom pozivu za prodaju nepokretnosti u vlasništvu IRF CG, prodana je nepokretnost u Bijelom Polju.

Tokom 2019. godine, IRF CG je izdao u zakup investicionu nekretninu u Podgorici kao i stečenu nepokretnost u Nikšiću. Krajem 2019. godine IRF je Prijestonici Cetinje dao saglasnost za izdavanje u zakup stečenih nepokretnosti na Cetinju, nad kojima IRF CG ima pravo susvojine.

IRF CG je vlasnik nepokretnosti koje se nalaze u Podgorici, u zoni Detaljnog urbanističkog plana "Drač – Vatrogasni dom", koji je prestao da važi krajem 2018. godine. Dana 26.03.2019. godine Gradonačelnik Glavnog grada Podgorice donio je Odluku o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Drač Vatrogasni dom" čija se realizacija očekuje tokom 2020. godine, a čime će se stvoriti pretpostavke za dalju valorizaciju ove nepokretnosti.

10. Aktivnosti iz domena pravnih poslova

Tokom poslovne 2019. godine, Pravna služba IRF CG je nastavila na aktivnostima preduzimanja svih radnji iz svoje nadležnosti, a u skladu sa opštim aktima. S tim u vezi, sprovodila je aktivnosti na sačinjavanju svih

vrsta ugovora u vezi sa finansijskim proizvodima, vođenje postupaka provjere i upisa založnih prava na nepokretnostima korisnika kredita kao sredstva obezbjeđenja urednog povraćaja kredita i ostalih vrsta obezbjeđenja, realizacije plana javnih nabavki, zastupanje IRF CG pred nadležnim sudovima i upravnim organima, postupcima po zahtjevima za slobodan pristup informacijama, kontrolom i praćenjem ugovora u kojima je IRF jedna od ugovornih strana i dr. Shodno raspoloživim resursima, Služba uglavnom samostalno nastupa u postupcima pred nadležnim sudovima, upravnim i državnim organima.

Po pitanju zahtjeva za slobodan pristup informacijama, tokom 2019. godine, zaključno sa 31.12.2019.godine, IRF su ukupno podnijeta 33 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, u vezi kojih su donijete odgovarajuće odluke u skladu sa zakonom.

U skladu sa Planom javnih nabavki IRF CG za 2019.godinu i odredbama Zakona o javnim nabavkama ("Sl. list Crne Gore" br.42/11, 57/14, 28/15 i 42/17) u toku poslovne 2019 .godine pokrenuto je 28 (dvadeset osam) postupaka javnih nabavki. Od navedenog broja raspisan je 1 (jedan) otvoreni postupak javne nabavke, 3 (tri) okvirna sporazuma i 24 (dvadeset četiri) postupka nabavke male vrijednosti. Sa izabranim ponuđačima zaključena su 28 ugovora o javnim nabavkama.

IRF CG je posebnu pažnju posvetio donošenju novih akata iz oblasti javnih nabavki. S tim u vezi, IRF CG je početkom 2019. godine, u skladu sa zakonom, usvojio pravilnike o načinu sprovođenja hitnih nabavki i sprovođenju nabavki male vrijednosti, kojima je precizno definisana procedura realizacije postupka nabavke male vrijednosti i hitnih nabavki.

11. Informacione tehnologije-podrška poslovnim procesima

U protekloj godini, Služba za informacione tehnologije je učestvovala u svim ključnim projektima IRF CG na razvoju novih i unaprijeđenju postojećih modula, procjenjujući i planirajući potrebnu informatičku podršku.

Aplikacija Faktoring

U saradnji sa firmom Megatrend d.o.o. Niška Banja 01.01.2019.g. puštena je u produkcionu rad aplikativni modul za faktoring podržava unos i izmjenu svih neophodnih podataka u realnom vremenu. Jezgro cijelog sistema je centralna Microsoft SQL Server relaciona baza podataka koja je svim korisnicima aplikacije, u skladu sa predefinisanim pravima pristupa, dostupna putem Web aplikacije za faktoring. Upotrebom jedne, sinhronizovane baze podataka, korisnici sistema u svakom trenutku imaju mogućnost generisanja izveštaja i uvid u validne podatke, a sve u cilju donošenja pravovremenih odluka, upravljanja, analize za više godina i projekcije rezultata poslovanja.

Izveštavanje je obezbeđeno korišćenjem/upotrebom:

- Pregled podataka u samoj aplikaciji
- Microsoft Office Word tekstualnih izveštaja,
- Microsoft Office Excel tabelarnih, grafičkih ili kombinovanih izveštaja,
- PDF fajlova.

Finansijska analiza i monitoring portfolija

U skladu sa članom 21. Odluke o kreditnom registru („Sl.list Crne Gore”, br. 39/18 primjenjuje se od 01.01.2019. godine), Centralna banka je propisala novi način izvještavanja u XML format za dnevno i mjesečno izvještavanje (KR, KRP i KRN), a od marta 2019.g. IRF je u obavezi da šalje i kvartalne izvještaje koji se odnose između ostalog na koncentraciju izloženosti, bilans stanja i uspjeha, o strukturi kredita i ostalih potraživanja i sl.

S tim u vezi, u aplikaciji FAMP su primjenjeni korisnički zahtjevi, odnosno implementiran modul RKR u dijelu prikupljanja podataka o kreditno/garantnim i faktoring partijama i njihovim zaduženjima. Takođe, omogućen je eksport podataka u zahtjevom XML formatu, koji se dalje šalje kroz platformu CBCG u Kreditni registar. Uporedo sa navedenim implementiran je i modul za importovanje/eksportovanje podataka o ispravkama vrijednosti po IFRS9 standardima, čiji se rezultati koriste u izvještajima.

Za potrebe kvartalnog izvještavanja o koncentraciji izloženosti klijenata i povezanih lica (KPL) implementiran je modul povezanih lica, koji omogućava povlačenje podataka sa BINFO portala po svim tipovima povezanosti i mogućnost kreiranja najvećih izloženosti klijenata i povezanih lica.

Osim ovih značajnijih razvojnih elemenata, aplikacija se izmjenila i u dijelu praćenja Zaloga potraživanja, evidentiranja aktivnosti na KGO i OD, a za potrebe Back Office implementirana je DMS funkcija uz odgovarajuću ček listu shodno odabranoj kreditnoj liniji.

Novi bekap sistem

Polazeći od činjenice da postojeće back-up rješenje, bazirano na Barracuda backup serverima, staro osam godina ne može zadovoljiti sve definisane i identifikovane poslovne potrebe IRF-a za bekapiranjem podataka, IT služba je pristupila izradi Projekta za novo bekap rješenje.

Prvi korak je bio identifikacija štetnih dejstva i eventualne finansijske i reputacione posljedice po poslovanje IRF-a u slučaju nepovratno izgubljenih podataka, nastalog u okviru incidentnih situacija: poplava, požara, pada odnosno kvara IS-a.

Krajem 2019.g. raspisan je tender za nabavku potrebne opreme u skladu sa Zakonom o Javnim nabavkama i definisanom tenderskom dokumentacijom, koja je sačinjena na osnovu projekata „Projekat backup Informacionog Sistema IRF-a“ . Isti je realizovan u februaru 2020 isporukom opreme i implementacijom iste.

Razvoj internih IT akata

I u 2019.g. vodilo se računa o razvoju internih procedura koje definišu način i proceduru rada IT službe. S tim u vezi, početkom godine na dvadeset devetoj sjednici Odbora direktora usvojena su sljedeća akta:

1. Pravilnik o radu Službe za informacione tehnologije POL-12-04
2. Pravilnik o instalaciji i administraciji racunara ver.2.0 PRA-12-03
3. Strategija razvoja IT-a Fonda V1.0 STA-12-01
4. Strategija upravljanja rizicima IT STA-12-02
5. Procedura za pristup RKB V2 0 PRO-12-12
6. Procedura za instaliranje WINDOWS update V1 0 PRO-12-14

12. *Analiza finansijskog položaja i rezultata poslovanja*

IRF CG je u 2019. godini ostvario pozitivan poslovni rezultat (dobit) u iznosu 1.773.016 EUR (u 2018. godini 710.296 EUR). Taj iznos će se moći koristiti posebno za kreditne linije kod kojih je kamatna stopa 0% kao i za pokriće eventualnih gubitaka koji mogu nastati u 2020 godini, po osnovu novonastale situacije izazvane pandemijom korona virus.

Ukupni prihodi su iznosili 9.694.918 EUR (u 2018. godini 8.743.839 EUR), a ukupni rashodi 7.921.901 EUR (u 2018. godini 8.033.543 EUR).

Operativni prihodi iz poslovanja su iznosili 9.499.254 EUR i čine ih prihodi od kamata i naknada po kreditima i faktoringu, u iznosu 8.773.217 EUR (u 2018. godini 6.706.474 EUR). U ovom segmentu je ostvaren rast od 31% zahvaljujući intenzivnoj kreditnoj aktivnosti po osnovu direktnih plasmana IRF CG. Adekvatno upravljanje raspoloživim novčanim sredstvima je dovelo i do rasta prihoda od kamata na oročene depozite koji su na kraju 2019. godine iznosili 378.963 EUR. Ostali prihodi od kamata (kamata po viđenju, kamata na stambene kredite) kao i prihodi od zatezних kamata po kreditima i faktoringu su ostvareni u iznosu od 347.073 EUR.

Ukupni rashodi su iznosili kao što je već navedeno 7.921.901 EUR. Od toga se na troškove rezervacija po odobrenim plasmanima odnosilo 787.845 EUR (trošak ovih rezervacija u 2018. godini je iznosio 3.026.993 EUR).

Finansijski rashodi, po osnovu kamate i naknade po osnovu izvora finansiranja su u 2019. godini iznosili 2.865.713 EUR (u 2018. godini ovi troškovi su iznosili 2.136.714 EUR).

Vrijednost aktive (imovine) IRF CG, na 31. decembar 2019. godine, iznosi 388.857.354 EUR (u 2018. god. 323.419.529 EUR).

Obaveze po osnovu nedospjele i dospjele glavnice kreditnih plasmana na kraju 2019. godine iznose 280.778.873 EUR (u 2018. godini 247.056.797 EUR). Ostale značajne pozicije imovine IRF CG su učešća u kapitalu drugih preduzeća (akcije i udjeli naslijeđeni od Fonda za razvoj Crne Gore, učešće u kapitalu TC Durmitor), kao i potraživanja po faktoring aranžmanima (u iznosu od 40.390.972 EUR), kratkoročni depoziti oročeni kod poslovnih banaka (u iznosu od 19.000.000 EUR) i novac na poslovnim računima

Obaveze po osnovu izvora finansiranja na kraju 2019. godine iznose 287.957.581 EUR dok su na kraju 2018. godine ove obaveze iznosile 222.351.264 EUR. Tokom 2019. godine IRF CG je koristio finansijska sredstva odobrena od strane Evropske investicione banke, Razvojne banke Savjeta Evrope i Kineske razvojne banke.

Fokus tokom poslovne 2019. godine je, kao i do sada bio na kreiranju dugoročno održivog poslovnog rezultata imajući u vidu misiju IRF CG koja se prevashodno odnosi na unaprijeđenje poslovnog ambijenta, kreiranje i obezbjeđivanje adekvatne finansijske podrške za MMSP sektor koji dovode do otvaranja novih radnih mjesta i poboljšavanja životnog standarda građana Crne Gore.

IZVJEŠATAJ O RADU ZA 2019.GODINU

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA		
POZICIJA	2019	2018
A K T I V A		
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		
B. STALNA IMOVINA	230.868.383 €	214.264.425 €
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		0 €
D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	460.065 €	367.785 €
E. OBRтна SREDSTVA	157.528.906 €	108.787.318 €
F. UKUPNA AKTIVA	388.857.354 €	323.419.529 €
P A S I V A		
A. KAPITAL	96.995.919 €	98.345.179 €
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	264.533.579 €	210.743.033 €
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	41.157 €	36.674 €
D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE	27.286.699 €	14.294.643 €
E. UKUPNA PASIVA	388.857.354 €	323.419.529 €

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU - BILANS USPJEHA			
Redni broj	Pozicija	2019	2018
I	POSLOVNI PRIHODI	9.550.672 €	7.786.648 €
II	POSLOVNI RASHODI	3.269.465 €	2.804.033 €
A	POSLOVNI REZULTAT	6.281.206 €	4.982.615 €
I	FINANSIJSKI PRIHODI	0 €	315.247 €
II	FINANSIJSKI RASHODI	2.865.713 €	2.136.714 €
B	FINANSIJSKI REZULTAT	-2.865.713 €	-1.821.467 €
I	OSTALI PRIHODI	144.246 €	641.944 €
II	OSTALI RASHODI	1.558.334 €	3.079.891 €
C	REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI	-1.414.088 €	-2.437.947 €
D	REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	2.001.406 €	723.200 €
E	NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO		
F	REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA	2.001.406 €	723.200 €
G	DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM		
H	PORESKI RASHOD PERIODA	228.389	12.904
I	NETO REZULTAT	1.773.016 €	710.296 €